

Erik Petersson, Maktspelerskan. Drottning Kristinas revolt. Natur och Kultur.

"En människas historia kan inte göras om, men den kan berättas på olika sätt", skrev Fjodor Dostojevskij. Det gäller i hög grad vår egen drottning Kristina. Hennes liv har berättats och tolkats av åtskilliga författare, historiker och studentspex. Den första att göra det var Kristina själv. År 1681 skriver hon sin egen biografi i Palazzo Riario i Rom. I fokus står den religiösa omvändelse som avgörande omständighet i hennes liv. Men var det verkligen så det en gång gick till, när hon abdikerade från tronen och lämnade Sverige? Doktoranden, historikern och linköpingsbon Erik Petersson söker i boken *Maktspelerskan* ge en annan bild av vad som ledde fram till ett av svensk historias mest dramatiska ögonblick. För honom är drottning Kristinas livsöde en komplicerad väv av börd, plikt, maktkamp och egna önsknings. Allt det som till slut inte gick att förena. Många har som sagt redan sökt att skildra Kristinas livsöde. Men Erik Peterssons grepp framstår som unikt. Erik Petersson har följt Kristinas väg från barndom fram till abdikationen i Uppsala med en relationell historieläsning, vilken ger läsaren nya perspektiv och annan förståelse. Först och främst den unga Kristinas relation till pappa Gustav den andre Adolf och mamma Maria Eleonora. Två vårdnadshavare som hon tidigt går miste om, men som ändå bestämt hennes livsöde att axla ansvaret för ett land och ett folk. Istället blir riksrådet de som både valhänt och målmedvetet söker uppfostra ett litet barn till regent. Därmed träder relationen till högadeln fram som betydelsefull för förståelsen av Kristinas person. Inte minst relationen mellan Kristina och Axel Oxenstierna framstår som ett komplext spel mellan det offentliga och det privata livet. Beroende och gemenskap ställs mot makt och kontroll. Den oklara gränsen mellan Kristina som regent och människa väcker frågor och funderingar. I *Maktspelerskan* finns också en varm och kreativ relation mellan författare och den berättade. Erik Petersson har en ömsint och respektfull inställning till drottning Kristina, vilket skapar en sällsam dialektik i boken. Med denna omtanke låter han läsaren förstå hur svårt det är att fälla förhastade omdömen om Kristina. Hon uppfostrades att bli en maktmänniska och gjorde även bruk av den egenskapen. Ändå uppstår tidigt en insikt hos den unga kvinnan att hon ska avstå denna makt till kusinen Karl Gustav. Hur kunde det bli så? Önskan att konvertera till katolicismen räcker inte som svar.

Erik Peterssons sakprosa är historiskt underhållande, psykologiskt utmanande och relationellt nytänkande. Närmare så här kan vi nog inte komma en 1600-talsmänniska.

Jakob Carlander

Ingress:

Myterna om drottning Kristina är många. I boken Maktspelerskan söker historikern Erik Petersson finna människan och regenten bakom dessa föreställningar.

Bildtext:

Erik Petersson är doktorand vid Linköpings universitet med huvudintresse på svenskt 1600-tal.